

Cs. kir. szab. általános biztosítás (Assicurazioni Generali) Triestben.

Negyvenedik mérleg

az 1871. évi műveletekről, az emberlétre történt biztosítások kivételével.

Table with columns for 'Aktívák' and 'Passzívák', listing various financial items and their values in forints and kr.

az 1870. december 31-iki nyereségtartalék 556,771 frt 08 krról 610,896 frt 10 krra emelkedett.

A CSÁSZ. KIR. SZAB. „ASSEICURAZIONI GENERALI” IGAZGATÓSÁG.

A társulat igazgatótanácsa által a társulat működéséről értesítésben az A) és B) osztályok számviteli adatait...

Mérlegkimutatás 1871. évi december hó 31-ikén.

Table with columns for 'Aktívák' and 'Passzívák', detailing the balance sheet for the year 1871.

Harminczharmadik mérleg

az 1871. évetől az emberlétre szóló biztosítások ágának egyedül a halálra szóló biztosításának osztályába.

Table with columns for 'Aktívák' and 'Passzívák', detailing the balance sheet for the death insurance department.

az 1870. december 31-én az életbiztosítás ezen osztályában képezett 507,139 frt 08 kr. nyereségtartalékát változatlanul maradt.

A CSÁSZ. KIR. SZAB. „ASSEICURAZIONI GENERALI” IGAZGATÓSÁG.

Bonif. G. Trevisan helyettesítő igazgató által a társulat működéséről értesítésben az A) és B) osztályok számviteli adatait...

Kimutatása a mérlegben (aktívállás 9-dik szám) felhozott értékpapiroknak (állampapírok, kereskedelmi és iparüzvények).

Table listing various securities and assets, including government bonds and industrial shares, with their respective values.

Pest, november 3-án 1872.

Előfizetési feltételek: A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 frt. — Fél évre 5 frt.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk: Egy negyven használt petít sor, vagy annak helye, egyszeri ígatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többszöri ígatásnál csak 7 krajczárba számítatik.

Midhát pasa.

A törökök azon közmondásának igazságát, hogy „a török térdén tartja kegyelemkenyerét,” nagyon hiven igazolta Midhát pasa váratlan bukása.

változtatásából sem lesz semmi. Ezt a szultán persze nem akarta hallani, minthogy szokva volt más nagyvezírek uralkodása alatt szabadon nyulni az állam pénztárába.

letek szerinti beosztás életbe lépett, őt küldték a nisi vilajetbe kormányzóknak. Itt rövid idő alatt oly tevékenységet fejtett ki, hogy nevét tisztelet kezdte környezni.

MIDHÁT PASA.

Midhát pasa megvalósított: s már ime a távirat pár nap előtt azt a hírt hozta, hogy az új nagyvezír megfosztott állásától, s helyét volt elődje, Mahmud pasa fogja betölteni.

diplomata, s csak ő volt hivatva Törökország rozzant állapotán segíteni. Midhát pasa politikai szereplését mindjárt Fuad pasa kormányára kezdte az igazságtügyi miniszteriumban, hol csakhamar titkári állást nyert, s midőn a kormánykerül-

szák folytonos támadásai következtében mindig harckészben állott, s e miatt a belbéke is tetemesen szenvedett, Midhát pasa alatt gyors felvirágzásnak indult. Ő a zavarokat megszüntette, a rakoncátlan szomszédokkal hamar és röviden bánt el;

a lázongó törzsöket lecsendesítette, s hozzá látott a belügyek és közigazgatás rendszeresítéséhez. A közlekedési utakat jobb karba helyezte, hol ilyenek még nem léteztek, újakat állított fel; iskolákat alapított, szóval a nép anyagi és szellemi felvirágzását hathatósan előmozdította.

Midőn Mahmud pasa nagyvezírségre verődött, Midhátra is beállottak a rossz napok; a nagyvezír nem jó szemmel nézte az érelyes férfi működését, s minden kitelhető módon akadályokat gördített működése elé, míg Midhát e kicsinyes bosszantásokat tovább tűrni nem akarván, leköszönt s visszavált Konstantinápolyba. Mahmud, hogy láb alól eltegye Midhátot, kinevezte edirnei (adrinápolyi) kormányzóvá, s Midhát, midőn e kineveztetésért a szultánnak köszönetet mondott, egyszersmind feltárta előtte egész Törökország szomorú helyzetét, oly képet festett a szultán elé, hogy az azonnal elbocsátotta Mahmudot és Midhátra ruházta a nagyvezírséget. Midőn Mahmud ennek hírére vette, tetemes pénzsikkasztást követvén el, elhagyta a fővárost. Később felelősségre vonatott, s midőn egész Európá épen feleletre vonásával foglalkozott, hozza a távsodrony a meglepő hírt, hogy Midhát pasa elmozdított helyéből, s addig is, míg azt Mahmud újra elfoglalná, Mehemmed Rusdi pasa lesz az ideiglenes nagyvezír. Midhát pasa elbocsátott és pedig azért, mert nem akart a szultánnak 600 ezer forintot előlegezni az állampénztárból, s nem vállalkozott a trónörökösödési rendnek olyatén megváltoztatására, hogy a mostani uralkodó szultán fiát, Juszuf Izzeddin efendit segítse a trónra, kit az a ma fenálló trónörökösödési rend szerint meg nem illet. Ilyen állapotok láttára az ember méltán elvesztheti reményét Törökország jövője iránt. E. B.

Halottak estéjén.

(1864.)

Harangoznak késő éjszakában,
Szól a harang, bánat van szavában.
Harangoznak, holnap holtak napja,
Szívem e harangszó úgy megkapja.

Hány volt, a ki mint én szintugy érzett,
Mig csak itt élt, mindig küzde, vérzett;
Nagya törve, vergődött hiába,
S most mi mélyen vetve síri ágya!

Kinek czélja nincs már, mért is éljen,
Jobb feküdjék síri ágyba, mélyen!
Jó nekik... a harcot kisenvedték;
Bárca én is közöttök lehetnék!

Rónay István.

Halottak estéjén.

Jer, adj, hogy élsz még, hálát istenednek!
Az ég felé nézz ma, merengve s esdve!
Ma mindenütt (ha holt nincs is) temetnek,
Az élet a sírok közt van ma este.

Kik védelmeznek szabadság- s hazának,
A harcmezőn, jeletlen sírba hulltak,
S kik hű szerelem bújában halának:
E nap emléke mind e vértanúknak.

Ezernyi oszlag száll a földre, lángra
Az égbe költözött fényzellemekek,
A sír mélyében éj, fönt égi lámpa...
Az élok köztük árnyakként lebegnek.

Köny s fénytengerben áll sirhat s göröngy,
Koporsók: tört hajók a sír alatt;
Minden porló szív: egy-egy drága gyöngy,
Mely összetörve a mélyben maradt.

Oh, a ki élsz még a van szív a világon,
Mely szíveddel ma még oly őszrehangzó,
Oltó gyászt, s holnapra gondold, jó barátom:
Végbúcsút nektek zenghet a harangszó.
Süss Dániel.

Jelky Andras bajai fiu kalandjai ötödik felvilágzásban.

(Folytatás.)

Másnap reggel András kihurcolták börtönéből. Azt hitte, halálra viszik. De nem úgy volt. A néger rabszolgák Muley-nek adták át, ki első üdvözlésül vállon vágta áldozatát félelmes ostorával.

— Lódulj a rizs közé! — ez volt a halálnál rosszabb ítélet.

A rizsföld a tengerpart hosszában nyult el, posványokon, a melyekből a forró nap dögletes gőzöket költött, miktől minden rabszola lassanként halálra sorvadt. Zanga, a könyörülő néger fiu vele volt e lassu halálra ítélt. Muley korbácsa és leleményes kínzásaihoz a milliárd szunyog járult, szomjan-éhen kellett irtaniok a szuró kaktusz-bozótokat meztelenen s éjjel se volt pihenésük, mert akkor meg tinhatat kellett fogniok lámpafény mellett.

Egy forró nap estéjén Muley előhozatta sétanaszadját s kiezett velök a siktengerre. Ő maga puha vánkson elterülve ostorral nógatá a lankadó szerencsétleneket a gyorsabb evezésre. Mikor már jó messze voltak, kihajolt a párkányon, hogy a vitorlát kifeszítse. Ekkor üttött a szabadulási órája. András a következő percben megragadta a szörnyeteg két lábát s egy taszitással belöké a tengerbe. Ezzel gyorsan evezőt ragadva, tova siklottak a habokon, míg a nyomorult rémitő szitkozódások között odaveszett a tengerbe.

Egész éjjel eveztek, a nélkül, hogy üldözöbe vették volna őket. Mikor már bizton hitték magukat, akkor került elő egy eddig észre se vett ellenség, — az éhség. A naszádb árcozaban egy vasszög volt, azt kivájták, horgot kalapáltak belöle s egy a naszádba tévedt hernyót tűzve rá, fogtak vele egy kis halat, mely új csalétkül szolgált. Fogtak is vele újabb halat s azzal táplálkoztak három álló napig. De a szomjuságon nem tudtak segíteni. Torkuk kiszáradt, nyelvök leragadt, alig birtak mozdulni az iszonyu aléltságtól. András elveszté eszméletét.

Mire ismét magához tért, egy portugál hajó fedélzetén találta magát. Lassanként erőhöz jutva s a szerencséből, a hajósné nagy ámulatára, újra fehérré változva, a hajó szolgálatába szegődtek. Ezen a hajón jutott el Jelky András Makaó városába, Kínába 1757-ben.

A városba lépve, a hullámzó néptömeg elszakítá kiserőitől. Egyszer csak azon vette magát észre, hogy egypár izmos marok nyakon ragadja s a nép zaja és öklöltései közt elhurcolja egy másik utcába. Nagy bámulatában elfelejtett köszönni egy fő mandarinnak, a mi roppant nagy vétek, azért cipelték most, hogy méltó büntetését kiszენvedje. Száz bambuszbot-ütést akartak mérni a hasára, de a főmandarin arra nyihitette a büntetést, hogy hát vágja fel egy késsel ő maga a hasát. Ez a büntetés halálos ugyan, de a kínaiak szemében nem olyan megalázó, mint a bambuszbot; hanem András elszörnyedt az ily kegyelemre, s így csakugyan végre akarták hajtani rajta a száz bambuszbot-ütést. Szerencsére a mandarin szakácsnéja könyörgött érte, s így megkegyelmeztek neki, de úgy, hogy a mandarin rabszolgája maradjon s a kukait teendőket végezze. Itt aztán megismerkedett András a kínai nyalánságokkal, minő a cserebogar-pástétom, kukoricamódra pattogatott rovar, fekete hangyaleves, félig kiköltött tyuktojás stb. Hetekig üzte az undok mesterséget, míg egy este aztán nem állhatta

tovább a dicsőséget s a palánkon átszökött. Egy gyönyörű kínai kertbe, a császári helytartó kertjébe jutott, melyből azonban a sok tekervényes ut miatt sehogy se tudott kibontakozni. Itt akadt reá a helytartó leánya, kinek közbenjárására egy kínai hajón Kanton városába jutott. Itt aztán szépen kitétték a városba.

Szegény Jelky András mit tehetett egyebet, felkereste az egyetlen európaiakat, kiknek ott kereskedni megengedtetett, a hollandiakat, s azoknak telepén beállt katonának négy évre. Ott strázsálta aztán a rak-tárakat elől-hátul nyitott frakkban, térdén felül erős csizmában, mennykő nehézmangalátával a vállán, naponként egy rézgarasért, két marék rizsért, egy félfont ürühúsert s egy félmeszely eczetért, mit a skorbut betegség ellen mindennap meg kellett innia.

Nagyon megörült tehát, mikor a tél elmúltával jelenté a kapitány, hogy az egész őrség vissza van rendelve Batáviába, mely mint Jáva sziget fővárosa, Holland ország keletindiai gyarmatainak kormányhelye s a keletindiai társaság főtelepe volt.

1758 tavaszán tehát ide érték. Első pillanatra meglátta itt András, hogy egy egészséges arcot sem lát. Mire a laktanyához érték, négy temetessel találkoztak.

Batáviában minden ember lábzan szenved. 3—4 évnél továbbra nem szerződik ide európai ember, mert kevés bir köztük életben maradni e dögletes égalj alatt. Ide jutott tehát András.

A helytartó, egy kövér öreg ur, itt igen megszerette András, kivált miután egy megszükkült nadrágját amugy magyarmiskán megreperálta. El-elboroztatott vele, ámulattal hallgatta csodás kalandjait s végre kicsinálta, hogy a szabadságot állományba helyeztessék határozatlan időre, és hogy szabóműhelyt nyisson. Ki is írta nagy ékes betűkkel boltja elé: „Jelky András, magyar szabó“, a mi nem azt jelentette ugyan, hogy most ő sújtásos, prémes magyar ruhát szab a hollandusoknak, hanem hogy hát Magyarországból szakadt.

A helytartó pártfogása hozzá csodította a jobb módú polgárságot s András rövid időn jó módú ember lett becsületes munkája után.

Ekkor esett rajta az az eset, hogy megfürdövé egy tóban, egész teste tele ragadt pióczával. Szegény ember, csak hogy áldozata nem lett a nadályoknak, az elvérzés miatt. Hetekig nyomorgott ágyában, mialatt házigazdája, Sequin szép leánya, Hertha ápolta, kit felüdülése után aztán meg is kért és meg is kapott. A helytartó volt a násznagy s az egész város örült a derék pár szerencséjének.

De a mennyire kegyelte András a helytartót, ép annyira ellensége volt neki a helytartóné, mert küszöbét besározta, fehér abroszát bevörösborozta s felesége meggy-szinruhát viselt, a melyet csak neki dukált viselni. Ehhez járult, hogy egy kakasviadal alkalmával, holott is az anami vad király követi által a helytartóné számára hozott óriás cochinchinai kakast egy batáviái kakas legyőzte, — a győztes kakas épen a Jelky Andrásné volt.

Ez lett a Jelky András legnagyobb szerencsétlensége.

Egy szép reggelen a helytartó magához hivatta s előadta neki, hogy előléptette hadnagynak s elküldte Ceyloub a lázongó benszülöttek ellen, egyszersmind egy levelet nyomva kezébe, hogy azt a kiszálláskor bontsa föl.

Ceylonba érve, első gondja volt a kormányzótól kapott levelet felbontani. Ebben pedig az a utasítás állott, hogy a rend-

kezésére levő 200 emberrel hozza rendbe a sziget ügyeit, aztán járja sorra Banda, Amboina és Ternate szigeteket s az ott támadt bonyodalmakat békés vagy erőszakos uton oldja meg. E feladatnak megfelelni legalább három évre volt szükség.

Ceylon fővárosában, Colomboban egy fogadták, mint egy fejedelmet, s ő haladéktalanul hadat indított Mahabi, Kandy tartomány királya ellen. Miután azonban meggyőződött, hogy a singalézek hite szerint csak az lehet a sziget ura, a ki a Buddha isten szent fogának birtokában van: azon töprengött, miként ejtse e talizmánt hatalmába?

Öserdőkön vezetett útjuk keresztül, melyek tele voltak ragadozó vadakkal, krokodilokkal, óriás kigyókkal s harmadnapra egy oszlopszent akadt útjába. Ez a furcsa szent már emberleketet óta állt egy magas köszikla tetején mozdulatlanul, hidegben, melegben, éjjel, nappal; a hozzá zarándokló hívek tették s körülötte fészket raktak a madarak. Midőn ez oszlopszent megtudta, András mi járatban van, elhagyta eddigi helyét s vezetőjévé vállalkozott, mert boszut forralt Buddha főpapja ellen, ki miatt ő mellözve lett.

Midőn a kis csapat Kandy városa elé ért, a singalézek királya 2000 emberrel indult eléjük. András kiválasztott 50-et emberei közül, s míg csapatát egy megerőditett szük völgytorkolatban hagyta: ezekkel mellékutakon megindult, a merre az oszlopszent vezetete.

Egy titkos alagut bejárásához érték, mely a föld alatt egyenesen a Buddha templomába vezetett, hol a szent fog őriztetett. Ez alaguton keresztül berontottak a templomba, hol Buddha érzékbálya állott, de szájában hiába keresték a bívós fogat. Azt magával vitte a főpap. De az oszlopszent sokkal jobban ismerte a hely körülményeit s sokkal inkább gyűlölte a főpapot, sem hogy ez egy könnyen elmenekülhetet volna előle.

A templom előtt állott egy óriási pálma, melyet a benszülöttek szentnek hittek, s melyről azt tartották, hogy már 10,000 éves. E pálma egészen száraz volt, belül odvas s egy rejtett csigalépeső vezetett a tetejébe. Az oszlopszent egész biztosra vette, hogy a főpap ide menekült.

Egyik kezébe égő fáklát, a másikba hosszú tört ragadva, egy rejtett szőnyegajtón keresztül elrohant, s csakugyan néhány pillanat múlva a pálma tetején egy fehér köpeny jelent meg. Az volt a főpap. De ugyan abban a pillanatban sötét füst felleg gomolygott ki a pálma belsejéből. Az oszlopszent vak dühében felgyújtá fáklájával a szent pálmát. Néhány percz múlva két kétségbeesett kiáltás hangzott le a pálma tetejéről s csakhamar lángokba borult az egész fa, mint egy eleven tüztorony. Gyönyörű, de vérfagyaló látvány volt az, a mint az óriási fáklá lassanként előre kezdett görbülni s néhány másodpercz múlva recsegve-ropogva, s milliárd szikrát szórva az ég felé lezuhant egyenesen a Buddha szobrára, tüzes sátorba borítva egy időre az egész istent. A szent fog oda égett.

De azért a néppel el kellett hitetni, hogy a szent fog birtokában van. Kiválasztott tehát a templomban egy ékes mivű szekrényt s azt jól bezárva, négy katona vállára tette, s így vonult végig a városban, mindenütt hirdetve az arcra borult népek, hogy „helyet, helyet Buddha szent fogának!“

A völgyben ez alatt javában folyt az ütközet a hátrahagyott csapat és a singaléz

király serege között. A vadak nem sokat tehettek nyilaikkal a hollandok muskétái ellen s csapatonként hullottak ezeknek golyóitól, mielőtt csak egy talpalatnyi tért is elfoglalhattak volna. Most András hátulról támadta meg a király seregét s rémitő pusztitást vitt végbe közötté. A király maga is elesett s csapata romjai futásban kerestek menedéket. Egy héttel rá András mint diadalmas hadvezér vonult be az örömföl ujjongó Colombóba.

E hadjárat a szerény szabó legényt egyszerre híres emberré tette. Ünnepezték, kitüntették, úgy tekintették, mint valami isten küldöttét. De ő utasításához híven, elbuzsuzott Colombo polgáraitól s csapatjával elindult Banda szigetre, hol becsülettel elvégezvén dolgát, Amboinába ment s itt sikerült békés uton helyreállitania a nyugalmat.

De hátra volt még Ternate. Ennek benszülött lakosai a pápuák, kik még mai nap is emberevők. Ezeknek királyai azon időben tömérédek fűszert fizettek, úgy hogy a keleti fűszerekkel való kereskedés akkor egyedül a hollandok kezében volt. A ternatei főnökök egyikével olyan szerződésük volt, hogy az területén csak bizonyos számú szegfűt tarthasson s a többit, darabjától 12 hollandi forint kártérítés mellett, tartozzék kivágnani. E szerződés foganatosítása végett küldetett Jelky András a Ternate szigetére.

Hadereje ekkor 24 hollandiból és 140 malájából állott, kikben azonban nem igen lehetett bízni. Azért András jónak látta csak amugy szörtemben banni a vad főnökkel s az csakugyan sikerült is, s a szerződés hitelesítésének örmére nagyszerű ünnepély rendeztetett, mely lakomával végződött, hol András megízlelte a mákony bódító erejét is.

Másnap be kelle járnia a barátságos főnök egész területét s számba vennie a kivágt szegfűfákat. A tapasztalatlan kalauz azonban tulvezette a barátságos határmezgyén s így bejutottak a vérengző pápuák területére. Itt egy pillanat alatt láthatatlan rejtekekből egész nyilzapor hullott a kis csapatra, a ki el nem futhatott, az holtan, vagy megsebesülve a csataterén maradt, vagy eleven került a vérengző vadak kezébe. Ezek között volt András is nyolcz társával. Tüskön-bokron keresztül vették őket falujokba, hol bambusz nádából font küllön ketrecekbe zárták s magas fákra akasztották. Ott lógtak a fákról, mint valami vilátságos fogoly-madarak. Az egész falu kijárt bámulatokra s előre csetingetett a nyelvvel, hogy milyen jó pecsenye lesz majd ezekből. Egyenként tüntek el fogolytársai a ketrecekből, azokon lakomát csaptak. Márcsak ő egyedül volt hátra s másnap került volna reá a sor.

A bámészködő vademberek között Andrásnak feltűnt egy fiatal sötétbarna hajadon, ki egy pillanatra se vette volna le róla tekintetét. Valami bánatos vonás mutatkozott érdekes arcán, mely hasonlított a szánakozáshoz. A következő éjjel, mikor a falu népe már aludni ment, Andrásnak úgy tetszett, mintha valaki megrázná ketrekrét. — Ki az? — kérde András megrezzenve.

— Én Kvinga vagyok — felelt egy kellemes hang — javadat akarom, meg akarlak menteni.

A sötét sugár alak eltűnt s András mély gondolatokba merülve várta a fejleményeket. (Folyt. követc.)

Mindenszentek napján.

A szomorúság, az emlékezet és a reménység napja egyben. Az egyetlen nap az évben, mikor az emberben győzedelmet vesz az emlékezés a feledésen; egy nap, melyen a már elfeledett por-szemek megelevenülnek, a zörgő csontok kikelnek a koporsóból, tetszetső alakot öltenek magukra s régi formájukban oda ülnek elhagyott szeretteik közé; régi jóbarátjaik, ismerőik elé kerülnek s győnye szemrehányással illetik a feledőket: ugy-e elfeledtél? ugy-e már be van töltve szivedben üresen maradt helyem? — lásd, én hűb valék hozzád, én el nem feledtelek, ime fölkereslek, hogy megtudjam, öröm vagy fájdalom-e osztályrészed, mióta elhagytalak.

Igy van ez az egész világon.

A fővárosok ragyogó palotái között és a távol szegény faluk rongyos nádfödelei alatt. Ezek a rég elfeledett por-szemek mindenholvátalálnak, híven ellátogatnak.

A fővárosokban e nap *ünnepnap*; a falukban *vezeklés* napja. Ott is, itt is visszajár rokon, ismerős, jóbarát meghalt kedveseinek a látogatást a hideg lakáson, a sírkertben; a különbség csak az, hogy ott a látogatás ünnepélyes, látványos, itt egyszerű, föltűnés nélküli, mint a helyhez és alkalomhoz illő.

A ki a mindenszentek napját csak nagy városban látta, kevés fogalma lehet a szegények, a falusiak mindenszentek napjáról. Pesten a mindenszentek napja csak délután kezdődik, vidéken már a hajnali harangszóval.

A ködös, sötét november elsején reggeli öt órakor, mikor a zokogó vén harangszóra aprjagy nagyja kikel az ágyból s a vonagló mécses körül állva elimádkozza az „Ur-angyalát.“ A kedély ép oly nyomott, mint odakünn az idő; s gyermekek, testvérek s szülők az emlékezet nyomása alatt könyekkel kezdik a napot.

A gyermek-világ azonban mint minden alkalommal, csakhamar itt is a derültebb oldalára kerül a dolognak s mihelyt szerét teheti, kilopózik a templom előtt négyyszögben fölütött ponyva sátor elé, mely alatt kivételesen most nem mécses, meg mézeskalácsot, hanem szines és czífrára öntött kisebb-nagyobb viaszgyertyát, meg — „mindenszentek-kalácsot árul a négysemű mézeskalácsos.“ Ez a négyyszögű kúpos sátor pedig mindenképen népszerű jelenség: oda gyűl köré az egész falu — vásárlók édeséget, most pedig „kés gyertyát“ vásárolni meg mindenszentek-kalácsot, mely hosszukára fonott agyongyurt individuum ép úgy el nem maradhat e napon, mint nagyszombaton a sonka meg a fonatos, vagy karácsonkor a mézes-mákos esik. Furcsa jelenség az népünkél, hogy bizonyos napokhoz bizonyos ennyivalót köt, a mi nélkül azt az ünnepet csonkának tartja s már ezt a napot csak úgy lehet kellőleg megbecsülni, ha az ember mindenszentek-kalácsot kezd; az egész évben aztán rá se gondol többé, mintha az más napon meg se sülné annyi megnél; — a templom eleje bezeg tele is van majszoló gyerekekkel, a kiknek virtusa esik benne, hogy az ő kalácsát ország-világ meglássa.

A templomba gyülekezők is kiderülnek egy kevésé a gondolnat gyereksereg láttára s még inkább a végig énekeltek mise meg a szentbeszéd végével, mely csak oly „szines mise“ volt, mint a vasárnapi szokott lenni s általános tapasztalat, hogy a vasárnapi mise után olyan ünnepnapos derült kedély szállja meg az embert. Hanem ez a derült kedély ma csak ebédutánig tart; a mint közeledik az idő, a halottak ideje, mikor az elhunyt kedveseknek — hideg lakásukon vissza kell adni a látogatást, ugy nehezül valami elszorító teher perczről perczre nagyobb súlylál a szívre s a szomorúság hatványozott sebességgel szorítja ki a lélekből a vidámság utolsó sugarait is, hogy ott minden zugot a maga sötét, nehéz birodalmának hódítson meg.

Kezdődik a zarándokolás a halottak falujába, az a zarándokolás, melyet Mária, Jézus anyja is végig szenvedett, midőn keserves szívével igyekezett a Golgothára. Hány embernek fekszik ott abban a hideg kertben — minden eltemetve, a kinek nincs többé mit várnia, a mivel a lelkeben érzett ürességet betemesse. Ha a fájdalom, mit e napon az emberiség érez, mind egy helyre gyűlné össze, tán súlyával kimozdítaná a földgömböt — utjáról.

A zarándoklást is a gyermekek kezdik, kik gondolnat szívükkel még e szomorú alkalommal se engednek elsőégi jogukból s a ő „kés-gyertyájuk“ már délután három óra felé lobog a gypbenőtte sírhalomra leszurva vagy ráragasztva a

keresztáznnyra, melyről édes anyja vagy kis testvére neve tekint reá.

Az öregebbek a „processzióval” jönnek, a szomorú halotti menettel, hol mindenki a szívében viszi a koporsót. A fájdalom még visszaszorult a szívbe, csak az arcvonások komolysága és a szomorú halotti ének árulja el, hogy ma a siralom ünnepe van.

A magyar sajtósága, hogy még a fájdalom kitörésének is sorát tudja várni, s a ki egy falu-i temetést végig nézett, meggyőződhetett arról, hogy a nép vissza bírja nagy fájdalmát tartani, míg a bucsuztatásban reá nem kerül a sor.

A mindenszenteki gyász-menet élőpélda erre; mindenki tudja, hogy a szent beszédet a nagy kereszt alatt végig illik hallgatni annak, a kinek megsiratni va ó vesztesége van; mert abból a beszédből meg lehet tanulni, hogy a fájdalomnak is van balsama: a hit; és a halálnak is van orvossága, a veszteségnek kárpótlása — a föltámadás.

És erre a tanításra szüksége van annak, a kinek van kit várni a föltámadás legnagyobb napján.

Mikor a szent beszéd elhangzott, fölkeresi mindegyik a maga drága halmát; ezer és ezer kis gyertya nagy hamut eszterve lobog föl a sirhanatokon s a megemlékezés mint repkény borul az egy évig elfeledett, egy óta nem látott kis keresztre.

A fájdalom igaz jajjai bátran lebbenhetnek el a nyomott lélekről és a könyocseppek szabadon omolhatnak, nincs már kiváncsi, a ki csak nézni jött, mindenkinek megvan a saját búja, a mit elpacaszoljon.

A siralom völgye az, minden kinaival, jászavával, keserveivel. Azt mondják, az igaz fájdalom néma; de ki meri mondani, hogy a jászó nem igazi fájdalom kitörése. Az igaz érzés nem kendőzheti magát, az igaz fájdalom kitörése öntudatlan s a ki azt ismerni akarja, keresse föl a falusi temetőt mindenszentek délutánján.

A kinek nincs kit siratnia, meg nem foghatná, hogy nem zavarja egyiknek jászava a másiknak hangos zokogását; de a kinek van sirni valója, az nagyon jól tudja, mennyi fájdalom elfér egymás mellett a nélkül, hogy egy a másról tudna valamit.

Mikor a gyertyák elégnak, már a szív sebe enyhülni kezd; az imádság és a fájdalom kitörése megkönnyíti a nyomott lelket, s a szent beszéd szent igéje a veszteség fölött a föltámadás reményével megnyugtítja a szívet s mire a pislogó gyertyácskák utolsója is kialszik s az égboltozaton a csillogok ezrei azok visszfénykép kigyulad: már ismét néptelen lesz a temető, csak egy-egy kinos sóhaj kel ki a nehéz hantok közül, az ott maradt édes anya bucsúja a távozó árvától.

Öthon a fájdalom már enyhültebb; esti harangszóra az egész család kis gyertyákat gyújt s a mellett imádkozik az elhunyt kedves lelkeért, mert meg van írva, hogy „szent és üdvösséges a megholtakért imádkozni.” Egy óra hosszú zugnak a harangok, még ez az egy óra a halottaké, a fájdalomé, az emlékezeté.

A kis gyertyák égnak nagy esőndben, olykor-olykor szerzen az egyiké vagy másiké egy nagyot, a kit az imádkozók közül átlépett a halál, s a kinek kis gyertyája leghamarabb elalszik, az a többi előtt fog meghalni. Legáltalában ez oly néphit, a mit el nem mulasztanak egyetlen mindenszentek estéjén figyelemmel kísárni.

A kit a véletlen ilykép elsőnek szemelt, buzgóbban kezd imádkozni s jobban viseli magát,

mint különben — míg el nem felejtí a sorsot, mely reá vár, valamint elfeledi az emlékezet napját is, míg az évfordulat megint eszébe nem juttatja a midőn jól vigyáz rá, hogy gyertyája a legnagyobb legyen s utolsónak gyujt-a meg, s így sikerül a véletlent kijátszania, mely most első áldozatul egy — másikat kénytelen találni ...

A kinek van kiért sirniok, adjon nekik szívük sebére balszamat a megemlékezés és nyugalmat lelküknek a — föltámadás reménye.

Varga János.

A monsummanói gyógybarlang Olaszországban.

Az Apenin hegyység legszebb táján, a Nievole folyócska völgyében Pistoja mellett, a szenvedő emberi-égnek 1849 óta új menhely nyílt meg, melynek gyógyhatásai oly sikereseknek bizonyultak be, hogy mindazok, a kik valaha e gyógyhelyen megfordultak, Európa leghíresebb gyógyfürdői mellé helyezik azt. Ugyanis az említett évben Domenico Giusti lovagot (a híres olasz költőnek Giuseppe Giustinak atyját), arról értesítették, hogy egy mészkőbányában, mely az ő tulajdona volt, ama hely lábánál, melyet a

párisi vegyész, ki a barlang vizét szintén megvizsgálta, azt jövendőlte, hogy a monsummanói barlang rövid idő múlva egyike lesz Európa legszébb és legpompásabb meleg fürdőinek. Az utóbbi évekig csak beavatottak bírtak tudomásul a jótékony gyógyhely létezéséről. Csak mióta Garibaldi 1867-ben és Kossuth 1870-ben oly szerencsés gyógyulást nyertek ott és nagy nevek fénye által a világ figyelmét az Apenin-hegység egyik félre eső zugában rejtőzködő szerény városka felé terelték, csak azóta özőnik ide a turisták és szenvedő betegek áramlata és az egyetlen sor, melylyel most még az utazási kézikönyvek a Nievole gazdag völgyében fekvő Monsummanóról és meleg fürdőiről megemlékeznek, ma-holnap egész oldalá fog növekedni.

A tulajdonos, emberbaráti önzésseléssel ingyen engedte át a barlangot a szenvedő emberiség használatára. A fürdőt egyelőre kisebb mérvben rendezték be, de azért ellátták minden szükségesséssel, csak épen a fényűzés hiányzik ott. E hiánynak és a hírlapok utján való hirdetések elmulasztásának tulajdonítható, hogy e gyógyfürdőt, melynek oly nagy jövője van, s mely előbb-utóbb világhírnév fogja kinőni magát, maguk az olaszok is oly sokáig nem ismerték.

A betegségek, melyek ellen a monsummanói barlang meleg levegője nyugodt és nagy mérték-

ben való belélegzés által sikeresen használható, a következők: általános és helyi közhvény, idült rheumatismus, aszkor, hideglelés, kövérség, nemi betegségek, idült katarus, jod-, ólom- és higanyhasználat által megromlott vér, kezdődő terméketlenség s általában mindenféle vér- vagy nedvromlásból származó betegségek stb.

A tapasztalt dr. Turchetti fürdőorvositeleszerint, a ki e fürdő hatását a hely színen már negyedszázad óta tanulmányozza, a barlang levegője háromféle tényező által hat legfőképpen: 1) Alkalikus (lugsós), a vérnek élességét neutralizáló részecskék behellése által; 2) a megromlott nedveknek bő és erőteljes izzadások

utján való kiűzése, s végre 3) az idegrendszer vilánydelejes föléllétkítése által. E tekintetben Monsummano még eddig páratlan gyógyhely Európában. A fürdő fekvése igen szép, regényes; közelében gyönyörű kertekkel borított halmok emelkednek és buja növényzet virul mindenfelé. A kis völgy lakóinak szokásai és erkölcsi szelidek és barátságosak, mint kellemes toskánai tájbösdök, az utak mintaszerűleg vannak tartva s az érlelmi szerek és lakások árát még nem osigázta föl túlságosan az „auri sacra fames“ (az arany utáni szent éhség). S. L.

Képek az Alpok vidékéről.

Az Alpok, mint ama egyszerű természeti forradalmak emlékoszlopai, melyeknek földünk jelenlegi alakját köszönheti, mint ama természeti óserő működésének tanubizonyosságai, mely egyaránt uralkodik az évezredek viharai, a tengerek hullámai s a természet összes erői fölött, méltán megérdemlik azt a különös figyelmet, melylyel a művelt világ tudósai azokat gondos tanulmányozásuk tárgyává tették. Az Alpok világában mindenütt, úgy a felhőbe nyúló havasok tetején, mint a mosolygó virányú mély völgyekben van valami tiszteletgerjesztő, valami magasztos. A jégmezők ezüst fényekkel, az óriási sziklaromok

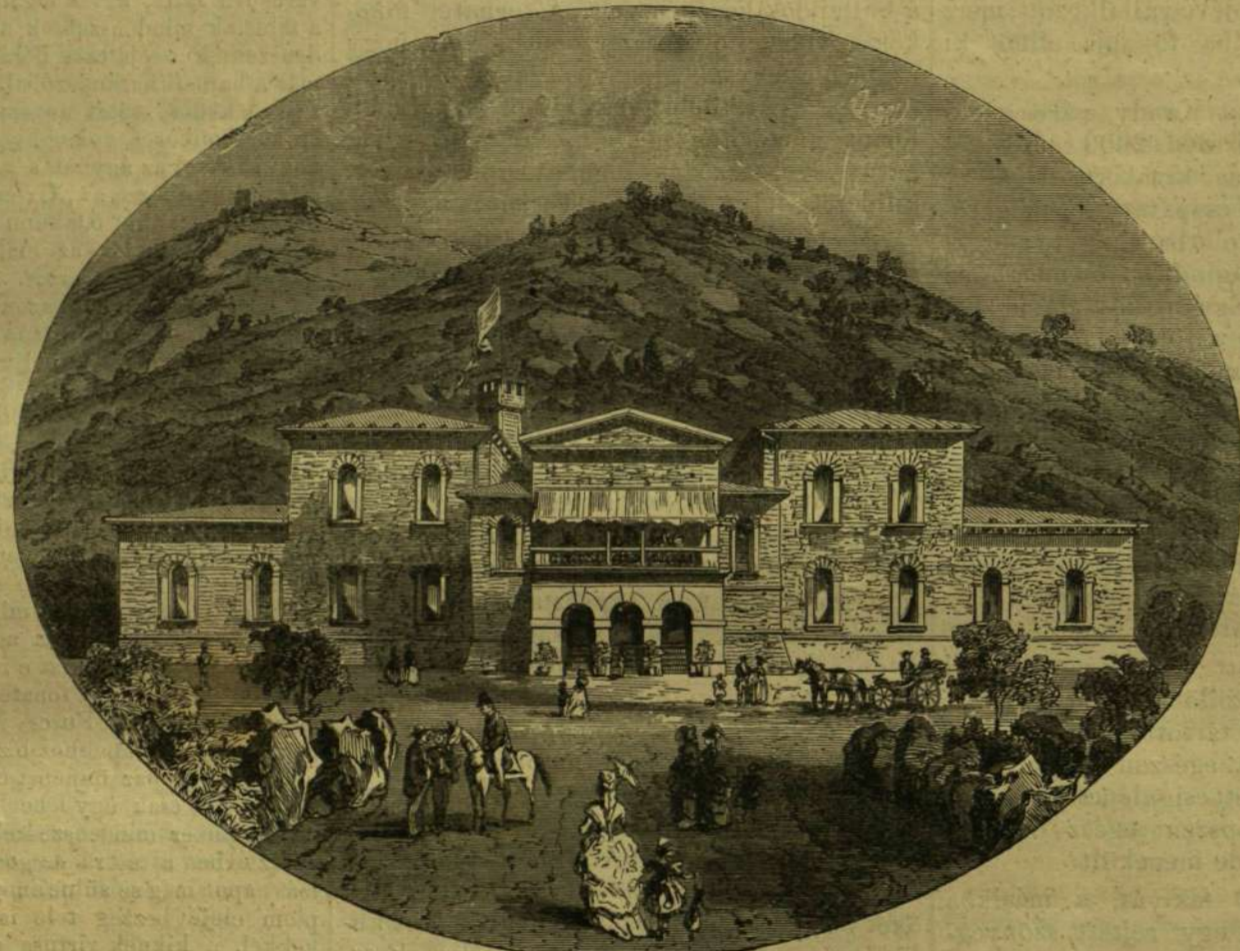
vad zürzavara, ösrengetegek titokszéri félhomálya, hegy-völgyeinek idegenszerű növényzete és állatvilága — mind e látványok és benyomások csodás hatalommal ragadják meg a kedélyt. Fény és levegő, hegy és erdőség, a havasi legelők pompás zölöje a jégmezők között, a hegyi zuhatagok csergedezése, a nyájak csegetyűinek vidám kolumpia, a pásztorok sajtósága éneke, a kedves havasi tengerszemek, melyeknek kristály felületéről a regényes partok, a hegyek csúcsai és az égbolt föllegei visszatükröződnek: az Alpok szép világának e tündéres varázsa bálmatra gerjeszti a vándor lelkét a természet magasztos teremő ereje iránt.

A természet alkotásainak csodálatos ellentétei egyesülnek itt a legkisebb téren is. Ha az Alpok magaslatairól Italia felé aláereszkedünk, alig néhány mérföldnyi utvonalon, mintha csak a földnek valamennyi óvén hatolunk volna keresztül az Észak-örökös jégétől kezdve a D-nek örök tavaszban mosolygó virányáig. Közvetlenül a jégmezők széle alatt kezdődnek a zöld alpi legelők füszeres füveikkel. A kiszőkellő hegyfokokat gyöngö-

havas egerek! — mindenesetre igen különböző két tárgy, de mindkettő egyaránt érdekes. Az első az Alpok sziklakeblének titokszéri és gazdákinc-tárába enged bepillantunk s a havasi lakók egyik élelmes kerestetmődjával ismert meg, míg a második a havasok változatos állatvilágának egy kis képviselőjét mutatja be.

A kristálybarlangokról ezt írja Tschudi: „Mindenekelőtt a Zinkenstock kristálybarlangjai vergődtek nagy hirre a Lauteraar-jégmező (glätscher) ritkélében s már Haller, az Alpok költője is megénekelte azokat. A Zinkenstockon 1719-ben egy három láb vastag kovag-rétegben nyílast törtek, melyben már azelőtt is fődöztek föl néhány kristály darabot. Az új barlang alacsony s csak 20 öl hosszú volt; egy patak folyt rajta keresztül s az eddigelő ismert legnagyobb kristály-bányát foglalja magában. A leghatalmasabb példány többet nyomott nyoloz mázsánál; találtak még néhány öt mázsást és igen sok olyat, melyek egy mázsánál nehezebbek voltak. Az összes készletet 1000 mázsánál és 80,000 tallérnyi értékűnél jóval többre lehetett becsülni. A Rhöne

darabokat sikerült kikaparásznioik, melyek között néhány 15 fontos is volt. Az eredmény arra bátorította őket, hogy egy szomszédos és csak egy lábnyi nagyságu nyílast vésovel kiszélesítsenek; de az éj beállott. A merész kristálykeresők nem akarták elhagyni helyöket s rozslal öltözködve és minden élelmi szer nélkül, szében és viharban, jéghideg esőben ott maradtak egymáshoz nyomulva keskeny sziklapárkányukon, minden perczen bitéve annak, hogy a sötét jégmezőre lezuhanjanak. Végre sikerült másnap a harmadik robbantással meglehetőn nagy barlangot nyitniok, melybe azonnal be is másztak. Itt aztán, lazán és összevisszahánnya egy rakás igen pompás, többnyire sötétszürkére festett morionet találtak, közöttök néhány mocsoktalan tisztaságu és alaku és akkora kabinet darabot is, a mekkora még addig soha sem fordult elő. A lelet hire izgalomba hozá a környéket s lázas sietséggel rohantak a kinos hazaszállítására. Valami 300 mázsa füstkovag volt ott, melyek közt 50 darab 1—2 mázsa, mintegy 20 darab 2 mázsánál nehezebb, két darab pedig több mint három mázsa súlyu vala. A

Gyógyház a monsummanói barlang bejáratánál.

Egy kristálybarlang kinyitása.

Alpesi képek.

Havas egerek.

mohák s viruló havasi rózsák borítják. Távlabb lefelé pompás eleven zöld erdősegek, lombkoronájú facsoportozatok és a tülevü fenyesek roppant rengetegei. A délib völgyekben oly virányokon járkalhatunk, melyeken a borág, a gesztenye- és olaj berkek s a legnemesebb gyümölcsfajok is szépen tenyésznek.

E bübajos világ kifogyhatatlan tápot nyújt a vizsgálódásra, elmélkedésre. Minden évben százzal jelennek meg a könyvek róla; Olasz-, Német-, Angol- és Franciaországban, ugy szintén Ausztriában is társulatok alakultak az Alpok minden tekintetben érdekes vidékének tanulmányozására és ismertetésére. Ha csak egy találmány kapunk is ki egyes részleteket vagy mozzanatokot az Alpok lakóinak életéből, állat-, növény- vagy ásványvilágából, egy szóval: az örökösen működő természet e egyszerű műhelyéből, már azok is elég érdekesek arra, hogy bővebben foglalkozunk velök. Álljon itt ezuttal a kristály-barlangok és a havasi egerek leírása Tschudi után, ki az Alpok természettani és néprajzi viszonyait évtizedek óta tanulmányozza, és tanulmányozása eredményeit egy érdekes könyvben ki is adta. Kristálybarlangok és

forrásai és felső futása körül emelkedő hegyek már a közép korban híresek voltak színes (fekete, sötétbarna, sárgás és vöröses) kristályaikról, melyek közül a ritkább sötéteket hajdan Morione-nak nevezték; mostani nevök füsttopáz vagy füstkovag. Ma szintén innen kerülnek ki nemcsak a legtöbb, hanem egyszersmind a leghatalmasabb kristályok is. 1757-ben a valliai Vietsch-völgyben a később a Hagdornbergon (Galagonyahegy) Natersen fölül, szintén Vallis-ban, oly kristálybarlangokat nyitottak, melyekből 5, 6, 8, stb. 14 mázsás példányok is kerültek elő, tehát a legnagyobbak, melyeket addig ismertek.

„A mi századunkban a legnagyobb kristálylelet 1868-ban a Furka nevű szorosut közelében fordult elő. Néhány úgynevezett „Strahler“, azaz: sugár- vagy kristálykereső a Galenstocknál egy kovag-réteget fedezett föl, mely a jégmezőből magasan kiemelkedett, s valami 100 lábnyira fölötté néhány homályosabb helyet mutatott, melyeket a szakértő éles szemű barlangnyitól ismert föl. Egy szerföltött veszélyes sziklapárkányon sikerült a bányászoknak e nyílasokig fölkerülni. Nem csalódtak; némi fáradással jókora kristály-

svájci muzeumok siettek a legszebb példányokat megszerezni.”

Az Alpoknak nemcsak föld- és ásványtani viszonyai, hanem állatvilága is méltán megérdemli, hogy megfigyeljük. E magas hegyeknek főleg hóvidéke oly hatalmas állati életet rejt magában, melynek létezéséről kevéssel ezelőtt még sejtelmünk se volt. Így például a havasi egeret is ama rideg, otthoniatlan tájakon jó sokáig a legkisebb figyelemre se méltatták sem a tudósok, sem az ott néha megforduló utasok. E kis emlőállat utolsó jelensége ama magasabb állati életnek, melyet egyáltalában az állati létezés legvégső határáig biztosan követhetünk. Az állatkát, mely némi részben még ma is talányos életet folytat, 1841-ben egyszerre fedezte föl Hager Andermattnak]Szt. Gotthárdnál és Martius a Faulhornon. Tudományos neve Hypudaus alpinus és petrophilus vagy Arvicola nivalis. Az eger hátán sötétes szürke, oldalain barnás, nyaka, hasa és czombjai belől világos fehérek; farka 2/3, az egész állat 5 hüvelyk hosszú. A földalati lyukakban lakó kis eger hazája sohasem száll alább 4000 lábánál a tenger színe fölött és fölhatol egé-

sziget északi sarka átellenében fogtak ki egy hullát, mely a csak 20 éves, kecskeméti születésű Szabó József lakatossegédé volt, ki okt. 24-én este, a mint Schuster Alajos molnármester duna malmából, hol látogatóban volt, a partra akart visszacsónakázni, ittás fűvel a csónakból a Dunába fordult és belefullt.

** (Vasúti szerencsétlenség.) Kocsárd és Felvincz közt okt. 24-én a vonat a sinekről kiugrott, három kocsi és a mozdony összetört. Emberélet nem esett áldozatul, csak a mozdonyvezető sebesült meg.

Mi újság?

** (A pesti ideiglenes népszínház megnyitása.) Miklósy Istvánéi színháza szordán, okt. 30-án nagy ünnepességgel nyitott meg. A színház minden része a zsufozásig megtelt. Maga a terem elég cinosan van díszítve, kis négyzetet képez, alul egy sor páholylyal. Az udvar és a kormány számára egy-egy páholy van föntartva. A tulajdonképeni megnyitást egy prolog képezte, mely az összes színházi személyzet jelenlétében adatott elő. Ezt követte a „Szigetvári vértanúk” első felvonása, melyben „Annát” Jókainé játszta, kit a község zajos éljennel fogadott és gyakori kihívással tüntetett ki. Ezután a „Pesti vízvezeték” című egy felvonásos vígjáték Balás Sándortól s egy népdalokból összeállított „leánykerő” cz. jelenet adatott elő. A megnyitási ünnepélyt egy allegorikus kép zárta be, melyen a nemzet genius a közepén, kezében koszorút tartva — jobbról s balról a nevezetesebb magyar költők és írók voltak föl-tüntetve. A szereplők jó sikerrel játszottak.

** (A budapesti kholeraesetek) képezik a közbeszéd tárgyát mindenfelé, a hírekben azonban sok a nagyítás. Hogy a ragály makacsan lépett föl, és már számos emberéletet oltott ki néhány órai szenvedés után, az tény; de terjedése nem oly gyors, mint az utcai pletyka állítja. A hivatalos kimutatás szerint Pesten eddig összesen 3 kholeraeset fordult elő, s ezekből egy halt meg. Budán már pusztítóbban lépett föl a járvány. Okt. 18-tól a járvány kezdetétől fogva okt. 31-ig 126 ember esett kholerába, s ezek közül meghalt 29. A budai katonák között 37 lett beteg, s meghalt 6. Máramarosmegyében szept. 14-étől okt. 31-ig 129 kholeraeset fordult elő, ezekből meghalt 38. Jászberényben okt. 17-én, Kun-Félegyházán okt. 28-án egy-egy halálos kimeneteli kholeraeset fordult elő. A táviratok Prágából, keleti Poroszországból és Irlandból egyes kholera-eseteket jelentenek.

** (A királyi palota szolgálománya) okt. 27-én délután egyszerre csak azon rendeletet vette, hogy a lakhelynek Gödöllőre leendő áthelyezésére a szükséges intézkedések megteendők. Ez meg is történt s a királyi család bizonytalan ideig ott is fog tartózkodni. Remélik azonban, hogy hűvösebb időszeke beálltával a kholera-járvány meg fog szűnni, s ekkor a királyi család imét Budára teendi át lakását. Gödöllő — orvosok állítása szerint — egyike a leg egészségesebb helyeknek Magyarországon, s az 1831-től fogva előfordult kholera-járványok egyike sem terjedt oda ki.

** (A jogászok segélyegyletének elnöke) Timon Ákos választott meg. ** (Egy magyar művésznő sírja.) Egervári Ödön, a ki a nemrég elhunyt Déryné sorsa iránt mindig érdeklődéssel viseltetett, legközelebb kérelmet nyújtott be Jászberény városa tanácsához az iránt, hogy e jeles művésznő hamvainak a miskolci szegények temetőjéből díszes helyre való áthelyezését, valamint sírjára felállítandó emlékmű leendő felállítását foganatba venni sziveskedjék. Jászberény városa tanácsa melegen felkarolá az indítványt, gyűjtés útján azonnal elrendelá a megkívántó összeg beszerzését, mert — ugymond: — büszke arra, hogy szín- és dalművészeitünk e jelesét sajátjának vallhatja. Déryné ugyanis Jászberényben született, hol atyja gyógyászorész volt.

** (Földes Gábor) Földes Gábor békésvárosi születésű ifju, 18-éves korában Sárospatakról, a hol a VII-ik osztályt járta, még 1864-ben eltűnt, azóta szülői mitsem hallottak felőle. Kéretnek emberbarátok, a kik nevezett ifju holléte vagy sorsa felől tudomással bírnak, hogy arról a megszomrodott atyát Földes Gábort Békésen értesíteni méltóztatassanak. Az ifju alacsony termetű volt és barna.

† (Halalozások.) Dr. Murmann Agost, szép készültű ifju csillagász, ki előbb a prágai egyetemen a csillagászat magán tanára, utóbbi időben pedig a budai országos meteorologiai intézet igazgatója gr. Sohenzl Guido segédje volt — okt. 28-án a kholera áldozatává lett Budán. — Hory Farkas magyar-gyermónostori ref. pap, okt. 26-án elhunyt. Barátai, ismerősei, hivi fedhetetlen jellemet, magas műveltségű férfit és a valódi magyar humor egy kiváló képviselőjét veszítették benne. Iskoláit Kolozsvárt végezte, mint tanuló beutazta gyalog nemcsak Magyarországot, de az Ausztria és a külföld egy részét. Gyermónostori pappá levén, a költészetet is mívelte, mely neki Vörösmarty, Bajza s több régi írónk barátságát szerzte meg. Költeményeit 1859-ben két kötetben adta ki. — Bauer Norbert, államnyomdai igazgató, Budán okt. 29-én kholerában meghalt. — Várady János, az 1867-69-ki országgyűlésen lévai képviselő, s 1848-ban honvéd őrnagy m. hó 18-án Léván elhunyt. Utóbbi időben mint honvéd alezredes a honvédségi intézmény terjesztése körül buzgólkodott s m. hó 20-án temették el nagy katonai díszszel. — Göde István, ki a kolozsvári nemzeti színház ötven éves jubileumát alkalmával részt vett az érdekes ünnepélyben, meghalt 72 éves korában Nyárad-Szent-Lászlón, hol mint írónk tengette életét. Ő volt utolsó férfi tagja ama szintársulatnak, mely a kolozsvári nemzeti színházban legelőször szerepelt. — Beszegh Gizella asszony, Brogyányi Vincze országgyűlési képviselő neje, Meránban, tüdőszélhűdés következtében élete 37-ik évében kimult. — A kholera áldozatául estek még Budán: Revitzky miniszteri tanácsos édes anyja, Kozics min. fogalmazó fiatal neje, s Petrich Pálné, szül. Horkai Irma asszony.

— („Az Anker” 1872-ik évi szept. havi üzletkimutatása.) E hóban a társulatnál benyújtott összesen 688 bevallás 890,922 frt biztosítandó összeggel, és pedig: 499 bevallás 642,140 frttal halálesetre, és 274 bevallás 248,782 frttal életesetre. Kiállítva lón 360 kötvény 620,010 frttal halálesetre, és 245 kötvény 271,820 frttal életesetre; összesen tehát 605 kötvény 891,830 frttal. A havi bevétel volt 109,441 frt haláleseti díj, és 113,804 frt betételekben, összesen: 223,245 frt. Ez évben benyújtott 6599 bevallás, 10,828,117 frttal, és kiállított 5985 kötvény: 9,715,111 frttal; ugyan ezen időben bevételt 2,102,712 frt; — halálesetekért pedig kifizetett: 322,117 frt. A társaság működése kezdetétől fogva halálesetekért kifizetett 4,301,582 frt, és az 1872-ik tülélesi társulás (Associatio) eredménye 605,146 frt volt, mely összeg a tagok közt aránylagosan felosztott.

— („Az Anker” 1872-ik évi szept. havi üzletkimutatása.) E hóban a társulatnál benyújtott összesen 688 bevallás 890,922 frt biztosítandó összeggel, és pedig: 499 bevallás 642,140 frttal halálesetre, és 274 bevallás 248,782 frttal életesetre. Kiállítva lón 360 kötvény 620,010 frttal halálesetre, és 245 kötvény 271,820 frttal életesetre; összesen tehát 605 kötvény 891,830 frttal. A havi bevétel volt 109,441 frt haláleseti díj, és 113,804 frt betételekben, összesen: 223,245 frt. Ez évben benyújtott 6599 bevallás, 10,828,117 frttal, és kiállított 5985 kötvény: 9,715,111 frttal; ugyan ezen időben bevételt 2,102,712 frt; — halálesetekért pedig kifizetett: 322,117 frt. A társaság működése kezdetétől fogva halálesetekért kifizetett 4,301,582 frt, és az 1872-ik tülélesi társulás (Associatio) eredménye 605,146 frt volt, mely összeg a tagok közt aránylagosan felosztott.

— („Az Anker” 1872-ik évi szept. havi üzletkimutatása.) E hóban a társulatnál benyújtott összesen 688 bevallás 890,922 frt biztosítandó összeggel, és pedig: 499 bevallás 642,140 frttal halálesetre, és 274 bevallás 248,782 frttal életesetre. Kiállítva lón 360 kötvény 620,010 frttal halálesetre, és 245 kötvény 271,820 frttal életesetre; összesen tehát 605 kötvény 891,830 frttal. A havi bevétel volt 109,441 frt haláleseti díj, és 113,804 frt betételekben, összesen: 223,245 frt. Ez évben benyújtott 6599 bevallás, 10,828,117 frttal, és kiállított 5985 kötvény: 9,715,111 frttal; ugyan ezen időben bevételt 2,102,712 frt; — halálesetekért pedig kifizetett: 322,117 frt. A társaság működése kezdetétől fogva halálesetekért kifizetett 4,301,582 frt, és az 1872-ik tülélesi társulás (Associatio) eredménye 605,146 frt volt, mely összeg a tagok közt aránylagosan felosztott.

Nemzeti színház.

Péntek, okt. 25. „A tudás nője”. Vigj. 5 felv. Irta Molliére; ford. Arany László. Szombat, okt. 26. „A hugenották”. Opera 4 felv. Zenéjét szerzte Meyerbeer. Vasárnap, okt. 27. „Az üldözött honvéd”. Szinmű 5 felv. Irta Szigligeti. Hétfő, okt. 28. „Az új emberek”. Vigj. 3 felv. Irta Toldy István. Kedd, okt. 29. „Tell Vilmos”. Opera 4 felv. Zenéjét szerzte Rossini. Szerda, okt. 30. „A fény árnyai”. Dráma 5 felv. Irta Szigligeti. Csütörtök, okt. 31. „A büvös vaddis”. Opera 4 felv. Zenéjét szerzte Weber K.

Szerkesztői mondanivaló.

— S. E. Jó kívánatait köszönjük s viszonzozzuk; de verseit nem közölhetjük. Hogy a furulya megszólal, azt tudjuk; de hogy „megszól”, azt még soha sem hallottuk; ily erőszak a nyelven, tul meg a költői szabadság határain; különben sincs sem az előbbieken, sem a most kü-

dötben semmi új, semmi eszmei tartalom, mely közlésüket indokolná.

— Pest. „Egy sirnál”. El nem képzelhetjük, miért a czime „egy sirnál” — holott sirról szó sincs benne. Lehet, hogy sirdombon ülve írta; de ha ily helyzetben a pacirtáról és szabadságról írunk verset, az elég nem lesz „Egy sirnál”. Különbén a czim mellékes dolog. Fő az: hogy a vers rosz s ennyi szót érdemel.

— Buda. „Kedvesemnek”. Az üresség és útátszóság netovábbja.

— Pest. Juharfi. Nemi érzék a forma iránt, látszik a kis költeményben. De az eszmei tartalom oly kevés, hogy egy kis forma nem mentheti meg az életnek.

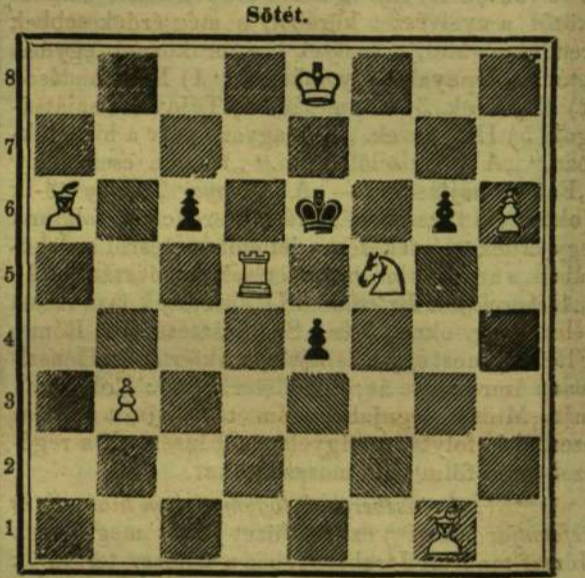
— Sátoralja-Ujhely. Gy. Gy. Rosz versek. „Magyarország keservé”-ben semmivel sincs indokolva a végstrófa biztató fordulata, az előre bocsátott egéshasogató panaszok után. A népdal jobbak volna. — bár nem sokkal — de: mikor a „tűzes villám csikázik”, akkor az idő nem „csepereg”, hanem inkább zápor meg felhőszakadás van.

— Eredeti költemények. Tagadhatatlan, hogy e költeményekben van eszme, s legerősebbek épen az eszmélkedési oldalán; de az is igaz, hogy az eszmék gyakran nincsenek költőiségbe olvasztva s majdnem a bölcsészet merev alakjában jelennek meg. Forma tekintetében is sok (néhol nagyon is sok, az erőltettségig menő) gondra mutatnak; de formáik nem a mai koré; majd a Shakespeare-féle (nem petrarkai) szonett hatása érzik rajtuk, majdnem az utánzásig; majd a nehézség bánt, mely a forma és tartalom küzdelméből támad, a nélkül, hogy — mint kellene — a forma győzelmével végződnek; mert a művészi alkotásban kell hogy a forma egészen meghódítsa a tartalmat, s az úgy simoglyon a mint ő parancsolja, legyen világság, ha tömör is, könnyűvé, ha súlyosnak született is. Vegye tisztelgetünk jelöl, hogy részletesebben indokolva szölvünk ez „eredeti költemények” felől, melyek közül egyrét ki fogunk választani lapunk számára, alkalmasszerűleg.

** Megvételre kerestetik: Camoens „Luziada”-ja magyar kiadásának egy példánya.

SAKKJÁTÉK.

676-ik sz. f. — Zagyva Imrétől (Debreczenben.)

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

A 670-ik számú feladvány megfejtése.

- (Gérecz Károlytól Sárospatakon.) VII. Söt. 1. Hd8-e6 . . . . . Fe7-d8 2. Fa6-c8 . . . . . Vh7-e7 3. Be4-e5+ . . . . . Kd5-e5:(a) 4. Fa3-b2+ . . . . . Ke5-d5 5. e2-e4+ . . . . . Kd5-e4 6. Fe8-a6 matt 3. . . . . a. Kd5-e4 4. Fa3-b2 . . . . . Ha5-b7 5. Fe8-b7 . . . . . tetsz. szer. 6. F v. B ad matot.

Helyesen fejtették meg: Vespérben: Fülöp József. — Miskolcon: Czenthe József. — Gelén: Glesinger Zsigmond. — Jászkisúton: Galambos István. — Kecskeméten: Galambos László. — N.-Szalontán: Kovács Albert. — A pesti sakk-kör. Rövid értesítések. Sárospatak: G. K. A küldeményt megkaptuk s közölni fogjuk.

TARTALOM.

Mithát pasa (arckép). — Halottak estjén. — Jelky András bajai fiu kalandjai ötödfel világrészben (folyt.). — Mindenszentek napján. — A monsummanói gyógybarlang Olaszországban (képpel). — Képek az Alpok vidékéről (két képpel). — A női mell a vad és művelt nemzeteknél. — Boszorkányság a tizenkilencedik században. — Ot hét léghajón (folyt., képpel). — Egyveleg. — Tarház: Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyletek. — Egyház és iskola. — Balesetek, elemi csapások. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti-naptár.

Feloldó szerkesztő: Nagy Miklós. (L. magyar-utca 21. sz.)

Table with columns: Hónapi-és hetinap, Katholikus és protestans naptár, Görög-orosz naptár, Izraeliták naptára, N a p, Hold. Rows include dates from 3 Vasár to 9 Szom.

Hold változása. 3 Első negyed 8-án 6 óra 7 perczkor reggel.

HIRDETÉSEK.

JELZÁLOGBANK ÉS BIZOMÁNYI ÜZLET.

PEST, Váci-utca 21-dik szám.

BÉCS, Tuchlauben 17-dik szám.

GRÁCZ, Schmidgasse 4-dik szám.

Hirdetmény.

Hogy ama szép eredmények után, melyeket a tőkeüzlet terén bécsi központunk felmutathatunk, egyezsérind a magyarországi birodalmi félben nyilatkozó igényeknek is eleget teherünk, elhatároztuk, miszerint pesti fióküzletünkben is egy önálló „tőzsdé-ügyviselő osztályt” léptetünk életbe, melynél mindenki, még a legkevesebb vagyonosak részére is lehetővé tessék.

Milliókra menő üzletekben részt venni, mely czébből 50 és 100 frtra szóló részletjegyeket állítunk ki, míg az üzlet létesítéséhez öszszegzek fedezése a mi feladatunk leend. Ki Európa nemzetgazdasági viszonyait a közelebbi években némi figyelemmel kísérte, annak figyelmét nem kerülhetette el, hogy a társulás bámulatos mérvet öltött. De ezen nincs mit csodálkozni, ha tekintetbe vesszük a Magyarország legkisebb városában is keletkező vagy már keletkezett takarékpénztárak, bankok és önégyelői egyletek stb. számát, s figyelembe vesszük ezek fényes eredményeit, természetesnek találjuk, hogy mindenki ott vesz részt, hol az egyeztetett erő meglepő eredményekhez vezet.

Ennélfogva

ALÁÍRÁST NYITUNK

az „Első magyar tőzsdeműveleti társulat” számára:

- a) Száz részjegyre 100 ftjával, és ugyancsak az „Első magyar tőzsdeműveleti társulat” számára: b) Száz részjegyre 50 ftjával.

Azon társulatok, melyek üzletük körébe egy a magyar, mint az ausztriai értékeket felvesszik, hat hónapra alkutják magukat, s működésüket azonnal megkezdik, míhelt az összes részjegyek aljegyvezetnek; addig a betételek nyolcz százezállal kamatoztatnak.

Az aljegyzésnél az A) társulatban 40, a B) társulatban 20 frt fizetendő le; az utólagosan fizetendő 60 frt, illetőleg 30 frt a megalakulás után, mit mi a lapok útján közhírré teendünk, bérmentesen küldendő be.

Utánfizetések semmi szin alatt sem történhetnek, s magától értetődik, hogy mindenkinél szabadságában áll több részvényt irni alá.

A t. cz. résztvevőknek jogukban áll a kezelést, illetőleg a társaság könyveit és iratait bármikor betekinteni, s érdekeik képviseléséről és megóvásáról meggyőződést szerzeni.

A t. cz. résztvevők a számukra csinált üzletekről különben is időről időre (mindig a szoros igazság szerint) értesítetnek, ugy hogy annak állásáról folytonosan a legvilágosabb tudomással fognak birni, ezenfölül minden két hónapban számadás tételük, s a tiszta haszon keszpenzben kifizetetik.

Hat hónap lefolyása után a társulat feloszlik, s a kilépés vagy a netaláni újralakuló társulatban leendő részvétel mindenkinél szabad tetszésére hagyatik.

A társaság részére csinált üzleteket semmiféle üzérdíj sem vétetik csupán a tiszta nyereség öt százaléka huzatik le.

A jelzálogbank és bizományi üzlet váltóháza.

LEITNER és TARS, Váci-utca 21. szám, 1-ső emelet.

Bretschneider Zsigmond-nál Pesten. Az őszi és téli idényre szervita-tér 5-dik s fürdő-utca 11-dik szám alatt, legjobb minőségű, vízhatlan s a legújabb minta szerint készített férfi-, női- s gyermek-topánkák

dús választékban a következő árakért kaphatók: Férfi topánkák: 1 pár borjúbőr topánka . . . 5-6 ft. 1 pár borjúbőr topánka angol varrással . . . . . 6-7 » 1 pár orosz-lakbőr ang. varr. . . . . 7-8 » 1 pár patent börtopánka lakbőr borítással . . . . . 6 1/2-7 1/2 » 1 pár tuffel, börtopánka . . . . . 7-8 » 1 pár tuffel igen magas csungosizma, börtopánka . . . . . 9-10 » Női topánkák: 1 pár brunell, lakbőr borítással . . . . . 3 1/2-5 » 1 pár brunell, lakbőr borítással huzóra . . . . . 4-5 1/2 » 1 pár bársony vagy posztó lakbőr borítással . . . . . 4 1/2-6 » Vidéki megrendelések a legjobban, gyorsan és pontosan teljesítetnek. 1385 (3-12)

A nehézkoros-görcsöket (Fallsucht) levelezés útján meggyógyítja: dr. O. Killisch különleges orvos, most: Berlinben, Louisenstrasse Nr. 45, eddig száznál több, tökéletesen meggyógyítottatott. 1320 (10-12)

Heyek Adolf a „vadászno”-hez címzett szövött s rövidárú raktára Pesten, a szervita-téren, sütő-utca sarkán, ajánlja az ŐSZI- és TÉLI IDÉNYRE dús választékban, legjobb minőségű s legizletesebben kiállított gyapot-árúit hölgyek, urak s gyermekek számára, u. m.: harisnyákat, botosok, nadrágok, mellények, joppkák, szárharisnyák, shawlok, baschlik, kendők s keztüőt stb. nemezlábbelik mindennemben s nagyságban, gumi esőköpenyek, ágybetétek s lábgyékényeket, valódi pottendorffi kötőpamut, s egyáltalában a legkitűnőbb s legjobb varró-, kötő- s himző anyagokat, ezerna, pamut és selyemben, kézi s gépvarrásra, s minden a rövidárú szakmájában vágó arucikkait a lehető legjutányosb árakért. Levélbeli megrendelések a leggondosabban eszközöltenek, s nemeteseb arucikkok kísérletnek vagy visszavétetnek. 1387 (3-6)

Heckenast Gusztáv könyvkiadó által legújabb időben kiadó-hivatalában (Pest, egyetem-utca 4-ik sz.) ugy mint minden könyvársnál kapható: Fiedler Ignác. A TELEKKÖNYVI TÖRVÉNY gyakorlati alkalmazása. Harmadik kiadás. (XXIV, 274 lap, nyolczdrét.) Ára fűvé 2 ft. 40 kr.

